

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено теоретичні аспекти сутності організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах глобалізації світової економіки.

Аннотация. Исследованы теоретические аспекты сущности организации внешнеэкономической деятельности предприятий в условиях глобализации.

Annotation. The theoretical aspects of the essence of foreign economic activity of enterprises organization are investigated in conditions of globalization.

Ключові слова: організація, система, процес, об'єкт управління, зовнішньоекономічна діяльність.

Динамізм сучасних міжнародних економічних відносин зумовлює необхідність адаптації суб'єктів господарювання до мінливих умов міжнародного середовища. У зв'язку з цим особлива увага концентрується на організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств як основних суб'єктів світогосподарських зв'язків. Проблеми ефективної організації ЗЕД підприємств висвітлені в роботах таких вчених, як: Багорова І. В., Редіна Н. І., Власюк В. Є., Гетьман О. О., Дроздова Г. М., Кириченко О. А., Козик В. В., Панкова Л. П., Карп'як Я. С., Григор'єв О. Ю., Босак А. О. та ін.

Метою роботи є аналіз існуючих теоретичних підходів щодо визначення сутності організації ЗЕД підприємства в сучасній глобалізованій економіці.

Поняття "організація" (англ. *organization*) походить від давньогрецького слова "органон", яке позначає знаряддя або інструмент. Сьогодні дане поняття широко вживається у багатьох науках (філософії, математиці, економіці, соціології тощо) і у практичній діяльності.

За визначенням Б. Карлофа, "організація — це інструмент координації трудових внесків різних людей для досягнення загальної мети" [1].

У теорії менеджменту [2 – 5] під організацією розуміють:

внутрішню упорядкованість, узгодженість взаємозалежних елементів цілого (системи) [2];

сукупність процесів або дій, що забезпечують досягнення цілей системи [3];

групу людей, діяльність якої свідомо або спонтанно координують для досягнення певної мети [4];

функцію управління, яка забезпечує практичну реалізацію прийнятих планів і програм [5]. Отже, попередньою умовою для створення структури підприємства є формування стратегії, а основна мета організаційної функції в менеджменті полягає у забезпеченні переходу від стратегії до структури.

Таким чином, це поняття може означати об'єкт, властивості об'єкта та діяльність (процес) і вживається для позначення різних семантичних категорій: соціальної організації або інституту (статика) і процесу управління як упорядковуючої та свідомо координуючої діяльності (динаміка).

Як система організація характеризується такими ознаками:

цілісність, тобто організація є сукупністю певних взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих та взаємозалежних елементів з визначеними характеристиками. При цьому неврахування особливостей одного з них нівелює особливості організації в цілому;

подільність передбачає структурованість організації на підсистеми та елементи з відповідними системними властивостями.

Визначення організації як процесу передбачає створення нових і вдосконалення існуючих і функціонуючих систем будь-якого виду з метою підвищення ефективності їх функціонування.

Організація процесу управління полягає у розподілі та закріпленні робіт по етапах, регламентуванні та нормуванні їхньої послідовності та термінів, встановленні міри дисциплінарних стягнень, введенні обов'язкових вимог здійснення процесу управління. Це доцільна побудова процесу управління в часі та просторі відповідно до потреб узгодження спільної праці у соціально-економічній системі з завданнями підвищення ефективності управління виробництвом [2].

Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства в економічній літературі досліджується в таких аспектах:

як складова процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства [1; 6];

як самостійний процес реалізації комплексу заходів щодо підготовки зовнішньоторговельної операції, укладання зовнішньоторговельного контракту та організації контролю, виконання та припинення його [7];

як процес створення ефективної структури управління ЗЕД підприємства [8];

як процес формування зовнішньоекономічної стратегії підприємства з урахуванням його потенціалу та особливостей розвитку зовнішнього середовища [9].

На основі проведеного аналізу наукових джерел економічної літератури доцільно розглядати організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства як систему взаємопов'язаних організаційно-економічних заходів з формування та реалізації зовнішньоекономічної стратегії підприємства.

Наук. керівн. Бестужева С. В.

Література: 1. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / Дроздова Г. М. – К. : ЦУЛ, 2002. – 172 с. 2. Герчикова И. Н. Менеджмент / Герчикова И. Н. – М. : Юнити "Банки и биржи", 1994. – 480 с. 3. Карлофф Д. Деловая стратегия : концепция, содержание, символы / Карлофф Д. ; пер. с англ. – М. : Экономика, 1991. – 324 с. 4. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посібн. / Кіндрацька Г. І. – К. : Знання, 2006. – 366 с. 5. Файоль Р. М. Энциклопедия современного управления. Т. 1. / Р. М. Файоль. – М. : ВИПК Энерго, 1992. – 300 с. 6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник для вузів / Багрова І. В., Редіна Н. І., Власюк В. С., Гетьман О. О. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с. 7. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посібн. / Козик В. В., Панкова Л. П., Карп'як Я. С. та ін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с. 8. Внешнеэкономическая деятельность предприятия : учебник для вузов / Стровский Л. Е., Казанцев С. К., Паршина Е. А. и др. ; под ред. проф. Л. Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ, 1999. – 823 с. 9. Кириченко О. А. Менеджмент ЗЕД : навч. посібн. / Кириченко О. А. – 3-тє вид., перероб. і доп.– К. : Знання-Прес, 2002. – 384 с.